| | |
|---|---|
| Súd: | Okresný súd Nitra |
| Spisová značka: | 9Cpr/5/2024 |
| Identifikačné číslo súdneho spisu: | 4124208252 |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 03. 07. 2025 |
| Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: | JUDr. Viera Koscelanská |
| ECLI: | ECLI:SK:OSNR:2025:4124208252.5 |

# ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

20 9Cpr/5/2024

Okresný súd Nitra, v spore žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. C. XXXX/XX, XXX XX D. E. A., zastúpený: JUDr. Ing. Peter Lyžičiar, advokát so sídlom Svätoplukovo nám. 1/B, 949 01 Nitra, IČO: 52 334 490, proti žalovanej: Slovenská republika – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, v konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy 6.912,19 eur s prísl., sudkyňou JUDr. Vierou Koscelanskou, takto

**r o z h o d o l :**

21 9Cpr/5/2024

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Súd žalobu vo zvyšku zamieta.

III. Žalobcovi súd priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

**o d ô v o d n e n i e :**

7 9Cpr/5/2024

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 01.08.2024 sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 6.912,19 eur, titulom nemajetkovej ujmy. Žalobu odôvodnil tým, že pracuje v hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „HaZZ“) od roku 2011 ako hasič záchranár na hasičskej stanici Selenec. Služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17- hodinový výkon služby, po ktorom nasledovala určená 7 – hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 – hodinový výkon služby, po ktorom nasleduje určená 8 – hodinovú služobná pohotovosť na pracovisku. Žalobcovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia pracovného času. Určená ani nariadená pohotovosť sa nezapočítavajú do pracovného času. Na hasičskej stanici Selenec sa striedajú 3 hasičské zmeny, t. j. každý tretí deň každá pracovná zmena odslúži 24 hodín a následne má 2 dni voľna. Za obdobie júl 2021 – jún 2024 vrátane, žalobca odpracoval spolu 2.161,79 hodín určenej služobnej pohotovosti, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času, čo je v rozpore s právnou reguláciou – smernicou č. 2003/88/ES. Za obdobie júl 2021 – jún 2024 vrátane, tak odpracoval spolu 6.000,3 hodín zmenovej služby (odpracovaných hodín zarátaných vo fonde pracovného času). Počas uvedeného obdobia dosiahol priemerný pracovný čas žalobcu 50,75 hodín týždenne. Pracovná pohotovosť sa delí na aktívnu a neaktívnu časť. Pri neaktívnej časti sa žalobca

musí zdržiavať na pracovisku, napriek tomu sa neaktívna časť pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Pracovný čas žalobcu presahuje nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ, ale aj maximálne prípustný 48 hodinový týždenný pracovný čas podľa článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. K uvedenému dochádza v dôsledku toho, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítavaná do fondu pracovného času, pretože zákon o HaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora. Žalobca tvrdí, že smernica nebola správne, resp. v časti vôbec transponovaná do právneho poriadku SR, konkrétne do ustanovení zákona o HaZZ, pretože znenie tohto zákona umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas príslušníka HaZZ tak, že tento pravidelne de facto sústavne prekračuje stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žalobca zdôraznil, že podľa judikatúry súdneho dvora čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (rozsudky súdneho dvora C-397/1, C-14/04, C-518/15 – týkajúci sa priamo hasičov). Jeho priemerný týždenný pracovný čas za žalované obdobie júl 2021 – jún 2024 vrátane predstavuje 52,13 hodín týždenne, je teda zjavné, že jeho právo vyplývajúce z článku 6 písm. b) smernice bolo a je pravidelne porušované. Porušovanie sa pritom vzťahuje na celé žalované obdobie, ako aj na všetky referenčné obdobia, t.j. na 4, 6 a aj 12 mesačné referenčné obdobia. Aktívnu vecnú legitimáciu žalobca vyvodzuje z priameho účinku článku 6 písm. b) smernice (v zmysle rozsudku C-429/09), pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej z judikatúry Súdneho dvora, t.j. zo zásady zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie. Z judikatúry súdneho dvora vyplývajú 3 podmienky práva na náhradu škody porušením únijného práva, a to a) cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, b) existencia škody, c) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Uviedol, že ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom. K príčinnej súvislosti uviedol, že u žalobcu došlo k vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy SR), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Keďže smernica neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody, odkázal na analogické použitie ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Podľa žalobcu bol zásah do jeho práv spôsobený tým, že priemerne každý týždeň odpracoval viac ako 48 hodín v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice a žiadna z odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti v žalovanom období nebola v rozpore s čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 2 bod 1 smernice započítavaná do pracovného času žalobcu. Žalobca si primeranú náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslil ako rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 zákona o HaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v ust. § 122 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ (súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za kalendárny mesiac kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za kalendárny mesiac kalendárneho roka, t.j. 50% mínus 15% a v prípade odpracovania služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za kalendárny mesiac kalendárneho roku t.j. 50 % mínus 30 %), čo predstavuje 6.912,19 eura.

2 Okresný súd Nitra (ďalej len „súd“) dňa 17.09.2024 vydal Platobný rozkaz, č.k. 9Cpr/5/2024-51, ktorým priznal požadovanú sumu a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

3. Žalovaný v zákonnej lehote podal proti platobnému rozkazu odpor, ktorý riadne odôvodnil. Uviedol, že s uplatneným nárokom, čo do základu a výšky nesúhlasí. Nesúhlasil s tvrdením o nesprávnom transponovaní smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. Poukázal na to, že článok 2 ods. 1 smernice, § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, 86 ods. 2, 3 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. definujú služobný čas príslušníka HaZZ ako časový úsek, v ktorom vykonáva príslušník štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje služobný deň. Z ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej

služby v rámci rozvrhnutia služobného času. Žalovaný nepopieral, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe. Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrenie aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej služby. Poukázal aj na článok 15 smernice, ktorý umožňuje aj priaznivejšie podmienky napr. v kolektívnych zmluvách. Toto potvrdzujú aj Kolektívne zmluvy za rok 2021, 2022, 2023 a 2024, ktoré rozvrhujú služobný čas na vykonanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Trval na tom, že vyššie uvedené právne ustanovenia ako aj ustanovenia kolektívnych zmlúv plne transponujú čl. 2 ods. 1 smernice. Taktiež trval na tom, že transpozícia čl. 6 smernice bola transponovala správne. Podľa smernice je priemerný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica tiež umožňuje ustanoviť odlišné referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 smernice ustanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie na 6 mesiacov. Na základe toho je nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. Na základe uvedeného je zrejmé, že aj napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, ako je tomu v smernici, zákon č. 315/2001 Z.z. a kolektívne zmluvy dostatočne upravujú počty hodín služobného času hasičov. K výpočtu n nemajetkovej ujmy uviedol, že žalobca vidí svoju ujmu v tom, že podľa jeho názoru má byť všetka služobná pohotovosť odmeňovaná ako nariadená služobná pohotovosť a žiada náhradu len za určenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol odmenený vo výške 15 %, resp. 30 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu a škodu dopočítava do výšky 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu. Pri nariadenej služobnej pohotovosti žalobca už žiadnu škodu nepociťuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobca síce opisuje údajné porušenie jeho práv podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, avšak len okrajovo a v zásade celá žaloba sa týka rozdielu medzi odmenou za určenú a nariadenú služobnú pohotovosť. Uvedené tvrdenie vyplýva aj zo skutočnosti, že žalobca vo svojej druhej tabuľke, resp. v bode 11. žaloby len spočítal fond pracovného času so služobnou pohotovosťou, avšak žiadnym spôsobom sa tomuto počítaniu bližšie nevenoval. Dokonca ani len nepoukazoval, či v tom-ktorom období došlo k porušeniu smernice alebo nie, keďže predmetnými výpočtami žalobca len simuluje svoje mzdové nároky s tým, že nesúhlasí s výškou odmeny za služobnú pohotovosť. Podľa žalovaného sa má článok 2 smernice 2003/88/ES vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Žalobca z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu tak nebol na svojich právach ukrátený. Žalovaný má za to, že keď rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti nepredstavuje skutočnú škodu, tak nemožno toto rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti považovať za spôsobilé na vypočítanie nemajetkovej ujmy. Ak Súdny dvor nepovažuje rozdielne ohodnotenie služobnej pohotovosti za škodu a takýto spôsob ohodnotenia služobnej pohotovosti povoľuje, tak žalovanému nie je jasné, prečo žalobca počíta svoju nemajetkovú ujmu práve týmto spôsobom. Žalobca ako služobný čas posudzuje aj čerpanie všetkej dovolenky, čas plateného služobného voľna, či čas náhradného voľna za službu nadčas a službu vo sviatok. Pojmy „pracovný čas“ v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES s fondom pracovného času však nemožno zamieňať. Zatiaľ čo pracovný čas podľa smernice 2003/88/ES započítava iba čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou; tak fond pracovného času započítava výkon štátnej služby, do ktorého sa v zmysle § 97 ods. 1 zákona o č. 315/2001 Z. z. započítava aj čas dovolenky a rôznych druhov voľna, ktoré v zmysle smernice 2003/88/ES spadajú pod čas odpočinku podľa čl. 2 ods. 2. Je zrejmé, že ide o 2 rozdielne pojmy, ktoré žalobca mylne a účelne zamieňa. Žalovaný vzniesol aj námietku premlčania, uvádzajúc, že premlčacia doba by sa mala viazať na deň služobnej pohotovosti, v rámci ktorej došlo k údajnému zásahu do práva žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Premlčacia doba vyplývajúca z § 101 Občianskeho zákonníka uplynie za 3 roky. Žalobca premlčaciu dobu viaže na splatnosť mzdy a teda jeho škoda mu vznikla až momentom vyplatenia mzdy z dôvodu, že mu nebola vyplatená suma, ktorú sám očakával; teda až po vyplatení jeho mzdy sa cítil byť poškodený,

čo jednoznačne značí, že nežaluje nemajetkovú ujmu, ale mzdové nároky. Za obdobie mesiaca 07/2021 je nárok premlčaný. Žalovaný ďalej zdôraznil, že je nevyhnutné rozlišovať medzi transpozíciou smernice a jej samotnou aplikáciou. Ak aj súd rozhodne, že smernica 2003/88/ES nebola transponovaná správne, tak je súd prvej inštancie naďalej povinný skúmať, či vôbec došlo pri aplikácií rozvrhovania služobného času žalobcu k porušeniu článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a je nevyhnutné, aby sa zisťovalo aj konkrétne porušenie jej článku 6 písm. b) vo vzťahu ku každému príslušníkovi HaZZ osobitne. Žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný tiež namietal, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v HaZZ oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby, vopred vedel o platových podmienkach, o služobnej pohotovosti a služobnom čase ako aj o ďalších právach a povinnostiach, ktoré sa na príslušníka s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času vzťahujú a akceptoval ich bez výhrad zložením služobnej prísahy ako podmienky vzniku služobného pomeru príslušníka. Dovolávanie sa neskoršieho porušenia osobnostných práv príslušníka spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeranej doby na odpočinok, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život vníma žalovaná ako účelové a kontraproduktívne konanie zo strany žalobcu. Žalobca v žalobe ani netvrdí, že by sa tento zásah negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či to, že by mal negatívny dopad na jeho zdravotný stav. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje žalovaný považuje za premrštenú a absolútne neprimeranú.

4. Žalobca v replike uviedol k nesprávnej transpozície Smernice do zákona č. 315/2001 Z.z., že tieto závery možno najlepšie potvrdiť na záveroch súdnych rozhodnutí súdov SR (dokonca aj v tých na ktoré odkazuje žalovaný). V rámci rozhodovacej praxe SR neexistuje ani jedno právoplatné rozhodnutie súdov SR, z ktorých vyplýva záver o tom, že smernica bola do zákona č. 315/2001 Z.z. transponovaná správne, a že u hasičov nedochádza k porušovaniu ich práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že by šlo o uplatnenie mzdových nárokov. Žalobca jasne zdôraznil v bode 38 žaloby, že si žalobou uplatnil náhradu škody porušením úniového práva a spôsob výpočtu výšky podľa § 122 zákona č. 315/2001 Z.z. použil výlučne z dôvodu neexistencie právnej úpravy, ktorá by presne stanovala výpočet náhrady škody v takýchto prípadoch. Podstatou konania je porušenie smernice pri prekročení maximálneho rozsahu odpracovaných hodín a nezapočítanie pohotovosti do pracovného času. Vyčíslil len určenú služobnú pohotovosť, pričom ak by vyčíslil aj nariadenú služobnú pohotovosť, viac by navýšila priemerný počet odpracovaných hodín nad maximálny povolený týždenný limit určený smernicou. Uviedol, že porušovanie smernice sa vzťahuje na celé obdobie ako aj na všetky referenčné obdobia. V súvislosti s uvedeným poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-254/18 vo veci Syndicat des cadres de la sécurité intéreuere, v zmysle ktorého sú členské štáty povinné garantovať dodržiavanie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času aj vo vzťahu k referenčným obdobiam, keďže žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa čl.6 písm. b) smernice. K tvrdeniu žalovanej o nemožnosti použitia a reflektovania fondu pracovného času žalobca uviedol, že v odvolacích konaniach v totožných veciach všetky súdy zhodne uviedli, že z fondu pracovného času možno vychádzať. K namietanému premlčaniu žalobca argumentoval tým, že zistiť, či došlo k prekročeniu priemerného služobného času, možno najneskôr dovŕšením príslušného mesiaca, preto nárok možno uplatniť v prvý deň nasledujúceho mesiaca, teda za mesiac júl 2021 najskôr dňa 01.08.2021. Žalovaný v odpore špecifikoval pojmy ako „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Otázka pracovného času v súvislosti s konaniami s príslušníkmi HaZZ bola viackrát preskúmaná, pričom z rozhodnutia Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 28.04.2024 sp. zn. 11Co/113/2023 vyplýva, že zákon č. 315/2001 Z.z. v rozpore so smernicou č. 2003/88/ES vyčleňuje zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ čas určenej služobnej pohotovosti, hoci smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“. Žalobca nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že by neosvedčil vznik školy. Podmienky vzniku zodpovednosti, ich naplnenie ako aj následný vznik nároku na škodu podrobne popísal žalobe. Má za to, že uplatnená nemajetková ujma je primeraná, pričom odkázal na rozhodovaciu prax Krajského súdu Banská Bystrica, ktorý mnohokrát v obdobných prípadoch konštatoval primeranosť uplatneného nároku.

5. Žalovaný v duplike zopakoval svoje argumenty už skôr uvedené v odpore a nad rámec svojej predchádzajúcej argumentácie ako reakciu na repliku žalobcu uviedol, že prípadné konštatovanie nesprávnej alebo neúplnej transpozície smernice nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b) smernice, preto je potrebné skúmať, či vôbec došlo k zásahu do žalobcových práv priznaných článkom 6 písm. b) smernice a ak áno, v akom rozsahu a aká konkrétna ujma žalobcovi vznikla na jeho osobnostných právach v príčinnej súvislosti s týmto zásahom. Poukázal tiež na rozhodovaciu prax Mestského súdu Bratislava IV, ktorý uzavrel, že na HaZZ sa predmetný článok smernice neuplatňuje a na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR, z ktorej je zrejmé, že nemajetkovú ujmu nemožno počítať konkrétnym matematickým vzorcom, ale je potrebné pri určovaní nemajetkovej ujmy vychádzať pri každom takomto nároku individuálne. Z uvedeného vyplýva, že výpočet nemajetkovej ujmy žalobcom nemá oporu ani v zákone, ktorý de facto obchádza a nemá oporu ani v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR, ani v právnom názore Súdneho dvora EÚ. Poukázal na viaceré rozhodnutia súdov SR a konštatoval, že sa súdy neprikláňajú k matematickému výpočtu nemajetkovej ujmy. Trval na tom, že žalobca nepreukázal vznik porušenia čl. 6 písm. b) smernice, podľa ktorého si žalobca odvodzuje náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy.

6. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom sa k právnej stránke veci vyjadril právny zástupca žalobcu, zástupca žalovaného a ku skutkovým okolnostiam bol vypočutý aj žalobca.

7. Právny zástupca žalobcu uviedol, že žalobca preukázal vznik nároku na nemajetkovú ujmu, pričom k samotnému zásahu do osobnostných práv sa vyjadrí žalobca na pojednávaní. Čo sa týka námietok žalovaného, odkázal na svoje písomné podania. V záverečnej reči právny zástupca žalobcu konštatoval, že žalobca sa z dôvodu prekročenia maximálneho pracovného času nevie venovať rodine a deťom, zúčastňovať sa ich kultúrnych akcii a podujatí a pre málo voľného času sa musel vzdať aj jedného z jeho koníčkov. Poukázal na to, že súdy v obdobných prípadoch rozhodujú v neprospech žalovaného. Uviedol, že ak súd pristúpi k určeniu výšky nemajetkovej ujmy voľnou úvahou, budú rozhodnutie akceptovať, nakoľko snahou žalobcu bolo poukázať aj na problém, ktorý je celospoločenský, týka sa všetkých hasičov a žalovaný ho dlhodobo nerieši. Žiadal aby súd žalobe vyhovel a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

8. Zástupca žalovaného na pojednávaní uviedol, že sa plne pridržiava svojich písomných podaní a po skutkovej i po právnej stránke na nich poukazuje. Je toho názoru, že článok 6 smernice je potrebné vykladať v celom kontexte, najmä v súvislosti s článkom 16,17,18,19 smernice. Uviedol, že žalobca si v konaní v podstate uplatňuje mzdový nárok, resp. pracovnoprávny nárok, ktorý je len kamuflovaný za nemajetkovú ujmu, keď de facto žiada doplatok rozdielu odmeňovania nočnej pohotovosti s aktívnou časťou služby. Svedčí o tom výpočet nároku, argumentácia ako aj samotný obsah žaloby. Pokiaľ žalobca požaduje v konaní nemajetkovú ujmu mal ju vysoko konkretizovať, individualizovať aj s konkrétnymi následkami do jeho osobnostnej sféry už v žalobe alebo v replike, čo neurobil. Z uvedeného dôvodu nesúhlasil aby súd vypočul žalobcu na pojednávaní, nakoľko by tak dopĺňal práve tie skutkové tvrdenia, ktoré v jeho písomných podaniach chýbali a poukázal na rozhodnutie R 21/2017 a Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 24/2019. V záverečnej reči opätovne odkázal na svoje písomné podania a vyjadrenia, zotrval na námietke nedostatku pasívnej legitimácie, nakoľko sa jedná o pracovnoprávne nároky žalobcu. Popieral vznik nároku na nemajetkovú ujmu z dôvodu, že žalobca škodu preukazoval iba svojim tvrdením bez toho, aby ju podložil dôkazmi. Pokiaľ boli tvrdené zásahy do jeho osobnostnej sféry, tak tieto neboli dostatočne závažné a tobôž nie v príčinnej súvislosti s výkonom práce hasiča. Konkrétne vysoko individualizované skutkové tvrdenia ohľadne nemajetkovej ujmy nie sú uvedené v žalobe a žalobca skutkové tvrdenia dopĺňal až v rámci výsluchu na pojednávaní, čo je neprípustné. Trval na tom, že smernica bola transponovala správne, ako aj na správne počítanie pracovného času v 6-mesačných referenčných obdobiach. Žalovaný je toho názoru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal závažný zásah do jeho osobnej sféry v príčinnej súvislosti s výkonom práce v HaZZ. Rozhodnutia súdov, na ktoré žalobca poukazoval, nie sú pre súd záväzné, pričom poukázal na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici, č.k. 14Co/15/2025 zo dňa 20.05.2025 a č.k. 13Co/97/2024 zo dňa 24.03.2025. Konanie žalobcu nie je možné zovšeobecňovať a je nevyhnutné venovať pozornosť konkrétnym dopadom na toho ktorého jedinca. Na základe uvedeného žiadal, aby súd žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov

9. Súd v rámci dokazovania vypočul žalobcu, ktorý uviedol, že pôsobí v hasičskom zbore od roku 2011 ako hasič záchranár. Podaním tejto žaloby mu nejde o financie, ale o principiálnu zmenu, pretože

dlhodobo sa z ich časom nič nedeje. Hasiči pracujú na princípe 24 hodín + 2 dni voľna, takže to vychádza na 2 až 3 služby na 7 pracovných dní. Niekedy zaskakujú za PN-ky alebo za dovolenky, tak im vyjdú aj 4 služby. V priebehu 24 hodín je 16 hodín výkonu služby a 8 hodín je nočná pohotovosť. Pohotovosť sa nezaratúva do pracovného času. Pokiaľ sa spočíta koľko hodín pracuje, tak je to viac ako 48 hodín, čím sa obmedzuje jeho voľný čas, pretože všetko čo je nad 48 hodín, je na úkor jeho voľného času. Uviedol, že je ženatý, detí nemá, ale jeho manželka mala vážne zdravotné problémy, prekonala rakovinu štítnej žľazy, absolvovala chemoterapie a nemohol byť s ňou. Všetky svoje koníčky, ktorým sa venoval ako rybárstvo, poľovníctvo, musel zanechať. Mali aj vlastnú farmu, na ktorej chovali ovce, ale aj túto činnosť musel zredukovať na minimum, pretože nemal na to čas. Aj keď je po 24-hodinej službe má 2 dni voľna najskôr musí dospať 24 hodinovú službu a nemôže hneď začať pracovať. Tento stav trvá dlhodobo, čo sa odzrkadľuje v jeho vyčerpanosti a únave, má zlý, prerušovaný spánok, pretože musí byť akoby stále v strehu. Počas nočných služieb sú oblečení a pripravený tak, aby boli schopní odísť do jednej minúty k zásahu. Ich spánok je iba "na jedno oko". Pretože je stále buď v službe, alebo doma spí, alebo chodí po doktoroch, kontakty s rodinou a priateľmi postupne vymizli. Napriek tomu zotrváva v službe, pretože práca hasiča je poslaním, zachraňovať ľudské životy je krásne. On túto prácu miluje, ale je to na úkor rodiny. Uviedol, že jeho manželka je nezamestnaná a aby zabezpečil finančne rodinu, robí to tak, že najskôr dospí službu a potom ide brigádovať.

10. Súd vykonal dokazovanie predloženými listinami a to: prehľadom odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti a priemerného týždenného času za obdobie od júla 2021 do júna 2024, výplatnými páskami za sledované obdobie, rozsudkom KS v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/30/2024, rozsudkom KS v Banskej Bystrici sp. zn.17Co/100/2023, tabuľkou zhody návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie, rozsudkom OS Nitra vo veci sp. zn. 8C/89/2024, rozsudkom KS v Košiciach sp. zn. 11Co/96/2024, rozsudkom KS v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/4/2025, rozsudkom KS v Prešove sp. zn. 18Co/26/2024, potvrdením o liečbe pacienta rádioaktívnymi látkami z Onkologického ústavu sv. Alžbety zo dňa 20.05.2024, prepúšťacou správou zo dňa 08.02.2023, potvrdením o liečbe pacienta zo dňa 22.05.2023, prepúšťacou správou zo dňa 08.02.2023, prehľadom odpracovaných hodín služobnej pohotovosti a priemerného odpracovaného času za obdobie od júla 2021 do júna 2024, rozsudkom KS v Trenčíne sp. zn. 5Co/9/2025 a zistil nasledovný skutkový a právny stav :

11. Žalobca je príslušníkom hasičského a záchranného zboru na hasičskej stanici Selenec a vykonáva funkciu hasič – záchranár. V zbore pracuje od roku 2011. V konaní nebolo sporné, že žalobcov pracovný čas je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na výkon služby. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17- hodinový výkon služby a nato bezprostredne nadväzujúcu určenú 7- hodinovú služobnú pohotovosť na pracovisku. Od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16- hodinový výkon služby a na to nadväzujúcu 8- hodinovú služobnú pohotovosť na pracovisku. Jedna pracovná zmena pozostávajúca z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti trvá 24 hodín. Okrem určenej služobnej pohotovosti môže byť žalobcovi nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia pracovného času. Obe služobné pohotovosti sa nezapočítavajú do pracovného času. Služobná pohotovosť je rozdelená na aktívnu časť (práca nadčas) a neaktívnu časť a určovaná na čas nočných hodín (do konca roka 2021 v čase 22:30 - 05:30 hod., od roku 2022 v čase 22:00 - 06:00 hod.). Rovnako nebolo sporné, že na hasičskej stanici Selenec sa striedajú tri hasičské zmeny, t. j. (spravidla) každá pracovná zmena odslúži 24 hodín a následne má dva dni voľna. Žalobca má založenú rodinu, má manželku, deti nemá. Z jeho vyjadrenia vyplýva, že je zdravý, ale trpí únavou a vyčerpanosťou následkom nedostatku zdravého spánku, keď počas služieb je spánok prerušovaný a povrchný. Pociťuje nedostatok času, z dôvodu čoho musel zredukovať svoje koníčky aj farmárčenie, hoci finančné prostriedky, pretože jeho manželka nepracuje pre zdravotné problémy. Hoci ide u nej o vážne ochorenie, vyžadujúce si časté návštevy lekárov a poskytnutie pomoci a podpory, nemohol sa jej dostatočne venovať. Z uvedeného je nepochybné, že prekročenie maximálneho týždenného času 48 hodín má za následok menej voľného času, čím je žalobca ochudobnený o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim koníčkom, vlastnému odpočinku a zregenerovaniu svojich síl.

12. Z výplatných pások za jednotlivé mesiace v období júl 2021 až jún 2024 súd zistil, že fond pracovného času (FPČ), pohotovosť na pracovisku a odpracované hodiny nasledovne:
07/2021 – 179,80 hodín (FČP), pohotovosť: 53,83 hodín, odpracované hodiny: 87,17
08/2021 – 174,50 hodín (FČP), pohotovosť: 52,99 hodín, odpracované hodiny: 146,44
09/2021 – 170 hodín (FČP), pohotovosť: 56 hodín, odpracované hodiny: 153

10/2021 – 153 hodín (FČP), pohotovosť: 49 hodín, odpracované hodiny: 136
11/2021 – 170 hodín (FČP), pohotovosť: 63 hodín, odpracované hodiny: 136
12/2021 – 170 hodín (FČP), pohotovosť: 56 hodín, odpracované hodiny: 119
01/2022 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 32 hodín, odpracované hodiny: 64
02/2022 – 144 hodín (FČP), pohotovosť: 72 hodín, odpracované hodiny: 136
03/2022 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 72 hodín, odpracované hodiny: 145,83
04/2022 – 188 hodín (FČP), pohotovosť: 80 hodín, odpracované hodiny: 188
05/2022 – 176 hodín (FČP), pohotovosť: 63,25 hodín, odpracované hodiny: 144,75
06/2022 – 187,50 hodín (FČP), pohotovosť: 72 hodín, odpracované hodiny: 163,50
07/2022 – 149,50 hodín (FČP), pohotovosť: 55,05 hodín, odpracované hodiny: 118,45
08/2022 – 163,50 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 131,50
09/2022 – 180 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 148
10/2022 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 72 hodín, odpracované hodiny: 144
11/2022 – 214 hodín (FČP), pohotovosť: 56 hodín, odpracované hodiny: 123
12/2022 – 163,50 hodín (FČP), pohotovosť: 48 hodín, odpracované hodiny: 96
01/2023 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 144,83
02/2023 – 147 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 147
03/2023 – 176 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 128
04/2023 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 128
05/2023 – 166,50 hodín (FČP), pohotovosť: 48 hodín, odpracované hodiny: 107,50
06/2023 – 164,50 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 132,50
07/2023 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 68 hodín, odpracované hodiny: 164
08/2023 – 176 hodín (FČP), pohotovosť: 80 hodín, odpracované hodiny: 160
09/2023 – 160 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 145,17
10/2023 – 171,50 hodín (FČP), pohotovosť: 80 hodín, odpracované hodiny: 155,50
11/2023 – 163,50 hodín (FČP), pohotovosť: 32 hodín, odpracované hodiny: 64,73
12/2023 – 144 hodín (FČP), pohotovosť: 32 hodín, odpracované hodiny: 72,50
01/2024 – 176 hodín (FČP), pohotovosť: 56 hodín, odpracované hodiny: 144
02/2024 – 156 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 124
03/2024 – 190 hodín (FČP), pohotovosť: 63 hodín, odpracované hodiny: 129
04/2024 – 168 hodín (FČP), pohotovosť: 64 hodín, odpracované hodiny: 153
05/2024 – 134 hodín (FČP), pohotovosť: 48 hodín, odpracované hodiny: 119,88
06/2024 – 164 hodín (FČP), pohotovosť: 72 hodín, odpracované hodiny: 148

13. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavného zákon č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava Slovenskej republiky“), Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

14. Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

15. Podľa článku 36 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä
a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,
b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní,
c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,
d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,
e) primeraný odpočinok po práci,
f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie,
g) právo na kolektívne vyjednávanie.

16. Podľa článku 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena; každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

17. Podľa článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, každý má právo na odpočinok a zotavenie, vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky.

18. Podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich. Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

19. Podľa § 85 ods. 1, 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o hasičskom a záchrannom zbore“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

20. Podľa § 86 ods. 1, 2 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

21. Podľa § 86 ods.3,4 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, za služobný deň podľa ods.2 sa považuje deň, v ktorom príslušník podľa rozvrhu služobného času vykonáva štátnu službu. Vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie jedného mesiaca. S plánovaným rozvrhom služobného času musí byť príslušník oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca. Vo výnimočných prípadoch môže nadriadený určiť nástup na vykonávanie služby aj v čase kratšom ako tri dni pred plánovaným nástupom na vykonávanie štátnej služby.

22. Podľa § 91 ods.1,2,3 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja, ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

23. Podľa § 92 ods. 1, 2 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času
a) v mieste vykonávania štátnej služby,
b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste,
c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

24. Podľa čl. 1 bod 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, v znení neskorších predpisov (ďalej len „smernica 2003/88/ES“), táto smernica sa vzťahuje na:
a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a

b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

25. Podľa čl. 1 bod 3 prvá veta smernice 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

26. Podľa čl. 2 bod 1 smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

27. Podľa čl. 2 bod 2 smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

28. Podľa čl. 6 smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:
a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;
b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

29. Podľa čl. 16 písm. b) smernice 2003/88/ES, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

30. Podľa čl. 17 bod 3 písm. iii) smernice 2003/88/ES, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

31. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

32. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

33. Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

34. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

35. Podľa § 853 ods.1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitné upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

36. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

37. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

38. Predmetnom tohto sporu je nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy), ktorá bola spôsobená porušením práva európskej únie, konkrétne v dôsledku prekročenia maximálne stanoveného týždenného pracovného času, ktorý je upravený v článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES a to v žalovanom období od júla 2021 do júna 2024, pretože vyššie označená smernica nebola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky správne, následkom čoho sa neaktívna

časť služobnej pohotovosti žalobcu ako príslušníka hasičského zboru nezapočítavala do fondu jeho pracovného času.

39. Súd v prvom rade z úradnej povinnosti skúmal splnenie procesných podmienok. Pokiaľ ide o právomoc, dospel k záveru, že predmetný spor o náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej (respektíve neúplnej) transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky (porušenie práva EÚ) má súkromnoprávny charakter. V prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc, ako právnych aktov Európskej únie, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP, keďže neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou zverenou ústavnými normami, resp. zákonom na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu z titulu porušenia práva EÚ. To v konkrétnom prípade znamená, že v podmienkach Slovenskej republiky jedine súd ako orgán ochrany a aplikácie práva disponuje právomocou vo veci konať a rozhodnúť o podanej žalobe. Súd poukazuje aj na judikatúru Súdneho dvora, z ktorej vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy.

40. V danej veci je daná i miestna príslušnosť Okresného súdu Nitra, pretože žalobca v úvode svojej žaloby poukázal na § 19 písm. b) CSP, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť tak, že popri všeobecnom súde žalovaného, je na konanie miestne príslušný súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Z obsahu žaloby, ako aj skutkových tvrdení žalobcu vyplýva, že k zásahu do jeho práv prišlo postupom žalovanej v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako príslušníka hasičského a záchranného zboru, ktorý vykonáva štátnu službu v Selenci t.j. v územnom obvode Okresného súdu Nitra. Žalobca sa v rámci miestnej príslušnosti danej na výber rozhodol podať žalobu na OS Nitra, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody. Žalobca v žalobe uviedol, že si neuplatňuje mzdový nárok, ale domáha sa náhrady škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej porušením úniového práva. Súd tak mal charakter nároku ustálený, keď niet pochýb, že žalobca si predmetnou žalobou neuplatňuje mzdové nároky, teda nežiada doplatiť rozdiel za určenú služobnú pohotovosť a z obsahu žaloby vyplýva, že výpočet bol použitý a žalobcovi slúžil iba za účelom vyčíslenia svojho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

41. Súd skúmal aj aktívnu a pasívnu vecnú legitimáciu strán sporu, ktorá je podľa názoru súdu zachovaná. Aktívne vecne legitimovaným subjektom v sporoch o náhradu spôsobenej škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do osobnostných práv porušením práva Európskej únie je aj jednotlivec (fyzická osoba), preto súd nemal pochybnosti o aktívnej legitimácii žalobcu. Podľa judikatúry súdneho dvora (rozsudok C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Európskej únie. Súdny dvor judikoval, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Európskej únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. K námietke žalovaného, že smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov HaZZ nevzťahuje a že príslušník HaZZ je postavený na rovnakú úroveň ako príslušník ozbrojených síl a polície, súd uvádza, že je toho názoru, že táto smernica sa na príslušníkov HaZZ vzťahuje. Článok 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES upravuje rozsah pôsobnosti smernice na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné a odkazuje na článok 2 smernice 89/391/EHS. Článok 2 ods.1 smernice 89/391/EHS upravuje, že sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Podľa čl. 2 ods.2 sa smernica 89/391/EHS neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia, alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Súd konštatuje, že výnimka podľa článku 2 ods.2 sa na služobnú činnosť žalobcu nevzťahuje a poukazuje na judikatúru Súdneho dvora (C-397/01 až C 403/01 Pfeiffer) ako aj na rozhodnutie vo veci C-52/04, kde Súdny dvor uviedol, že smernica 89/391/EHS sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok, v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku,

pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Súd tak dospel k záveru, že činnosť hasičskej služby patrí do pôsobnosti smernice 89/391/EHS, pričom aj Súdny dvor v rozsudku C-518/15 prijal záver, že na uvedené činnosti hasičského zboru, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe sa má uplatniť aj smernica 2003/88/ES. V danom prípade výkon práce žalobcu, vrátane služobnej pohotovosti, predstavuje činnosť hasičskej služby vykonávanú za obvyklých podmienok, v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené tejto službe.

42. Čo sa týka pasívnej vecnej legitimácie, táto tiež svedčí žalovanému subjektu, ktorý bol správne označený tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozsudku. Podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená. Podľa čl. 29 smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom, t.j. aj žalovanému, ktorý ako členský štát a adresát je zodpovedný za jej správnu transpozíciu do právneho poriadku, tak aby bol dosiahnutý jej účel. V prípade nesprávneho prebratia smernice je pasívne legitimovaný vždy štát, ktorý zodpovedá za náhradu škody (nemajetkovej ujmy) takýmto postupom spôsobenej. Za Slovenskú republiku, ktorá je tak vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES, koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí Hasičský a záchranný zbor SR (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z.). Navyše v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky garantom právnej úpravy vymedzenej v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore a predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

43. Žalovaný v priebehu konania namietal aj premlčanie žalobného nároku, pričom podľa jeho názoru je nárok za obdobie 07/2021 už premlčaný, s čím sa súd nestotožňuje, keď žalobný nárok nepovažuje ani z časti za premlčaný. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade nemateriálnej ujmy je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Podľa názoru súdu k ujme na právach žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie práve tým, že nebol dodržaný (maximálny) limit pracovného času stanovený podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Žalobca mohol uvedené porušenie predmetného článku za mesiac júl 2021 zistiť až po uplynutí tohto mesiaca, preto právo na náhradu nemajetkovej ujmy bolo možné uplatniť najskôr v prvý deň mesiaca nasledujúceho, teda dňa 01.08.2021, pričom žaloba bola podaná na súd dňa 01.08.2024, v rámci trojročnej premlčacej doby, preto nárok premlčaný nie je.

44. Súd sa po ustálení svojej právomoci, príslušnosti, aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie, ktorá svedčí stranám sporu, dospejúc k záveru o nepremlčaní (ani čiastočnom) žalobného nároku, zaoberal nárokom žalobcu z hľadiska hmotnoprávneho t.j. skúmal, základné (zákonné) predpoklady vzniku nároku na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Pre vznik zodpovednosti žalovaného za vznik ujmy musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú:
a) porušenie právnej normy EÚ,
b) existencia vzniku škody (nemajetkovej ujmy),
c) existencia príčinnej súvislosti medzi porušením práva EÚ a škodou spôsobenou poškodenému jednotlivcovi ( žalobcovi).

45. V prvom rade je potrebné konštatovať, že právo na náhradu škody, spôsobenej porušením práva únie, patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva, vyplývajúce priamo z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva (únioového práva) – zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva „ex offo“. Uvedené vyplýva aj z právneho poriadku Slovenskej republiky, keďže čl. 7 ods. 2, 5 a čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky ustanovuje zásadu prednosti a priameho účinku komunitárneho práva pred právom vnútroštátnym a v zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Okrem toho, vnútroštátne orgány aplikácie práva majú v rámci svojich právomoci vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa (Adeneler, C-212/04 zo dňa 04.07.2006, bod 111) a to bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. V tejto súvislosti je potrebné odkázať na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorá vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva

únie je založená na čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov, vyplývajúcich im zo zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy, alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Porušenia úniového práva sa môže dopustiť každý orgán, ktorý koná v mene členského štátu. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ktorá sa vzťahuje na prípady: 1/ porušenia práva únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc (prípad C 6/90 a 9/90 Francovich, C-178,179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), 2/ aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu únióvému právu (ČEZ C-115/08, Simmenthal II C 106/77), 3/ vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom únie (C 2/06 Kempter, vec C 453/00 Kühnne a Heitz), 4/ na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom Únie (C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame). Každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s únióvým právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť únióvého práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniovú normu pred vnútroštátnou normou. Súd tak nepochybne mal právomoc posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore so smernicou 2003/88/ES.

46. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že v predmetnej veci došlo k porušeniu článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, pretože žalovaný, ktorý je členským štátom Európskej únie, neprijal všetky potrebné opatrenia prostredníctvom príslušnej právnej úpravy (t.j. netransponoval úplne komunitárne právo) tak, aby priemerný pracovný čas žalobcu pre obdobie každých siedmich dní, vrátane nadčasov, neprekročil maximálny, komunitárnym právom stanovený limit 48 hodín. Súd uvádza, že článok 6 písm. b) smernice priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov, v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z právnej úpravy zákona č. 315/2001 Z.z. a na ňu nadväzujúcej aplikačnej praxe je zrejmé, že maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne nerešpektuje. Ustanovenie článku 6 písm. b) smernice nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov, presiahol 48 hodín, keď sa do pracovného času v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES nezapočítava čas služobnej pohotovosti. V konaní bolo preukázané, že za sporné obdobie (júl 2021 až jún 2024), ktoré je predmetom sporu, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Uvedené porušenie práva možno považovať za závažné, keď porušenie článku 6 písm. b) predmetnej smernice je porušením jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá, pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu. Zároveň ide o porušenie práva, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (rozsudok C-429/09). Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany ich zdravia. Smernica ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy a v žiadnom prípade sa nemožno od nej odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide v predmetnej veci. Slovenskej republike vyplýva povinnosť dosiahnuť cieľ sledovaný smernicou, a to formou prijatia transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte. Z hľadiska prejednávaného sporu článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín, čo transponované do nášho právneho poriadku nebolo.

47. Súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach ako napr. C-397/01 Pfeiffer a C-437/05 Vorel opakovane zdôrazňoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a pracovná pohotovosť

vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne vykonáva. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (rozhodnutie C-429/09, C-52/04). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu. Smernica 2003/88/ES bola do našej právnej úpravy prebratá zákonom č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, čo vyplýva z prílohy č. 4 bod 5. Táto právna úprava zahrnutá v zákone č. 315/2001 Z. z. však nie je v súlade s právom EÚ, keď z úpravy ako aj a z praktickej aplikácie nemožno vyvodiť, že by služobná pohotovosť hasičov vykonávaná v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom EÚ. Slovenská právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou a prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) smernice. Cieľ článku 6 písmena b) smernice t.j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov tak zákonom č. 315/12001 Z.z. nebol naplnený. Žalobcovi preto nie je zabezpečená ochrana jeho práv uvedených v článku 6 písmena b) smernice.

48. Súd skúmal ako ďalší predpoklad zodpovednosti existenciu škody (nemajetkovej ujmy) na strane žalobcu, spočívajúcej v porušení práva žalobcu na smernicou stanovený maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že maximálne stanovený rozsah pracovného času 48 hodín týždenne v prípade žalobcu bol prekročený. Súd vychádzal z výplatných pások žalobcu a prehľadu odpracovaných hodín, určenej služobnej pohotovosti a priemerného pracovného času. Z uvedených listín zistil, že za rok 2021 (od 07-12/2021) počas 184 dní odpracoval celkom 1.017,3 hodín, čo v priemere predstavuje 50,75 hodín týždenne, za rok 2022 (od 01-12/2022) počas 365 dní odpracoval 2.791,97 hodín, čo v priemere predstavuje 51,42 hodín týždenne, za rok 2023 (01-12/2023) počas 365 dní odpracoval 2.681 hodín, čo v priemere predstavuje 51,42 hodín týždenne a za rok 2024 (od 01-06/2024) počas 184 dní odpracoval 1.355 hodín, čo v priemere predstavuje 52,12 hodín týždenne. Žalobca za celé obdobie, ktoré je predmetom žaloby t.j. od 07/2021 do 06.2024, čo je spolu 1.098 dní, odpracoval 7.845,27 hodín, hoci pri dodržaní maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín by mal odpracovať iba 7.529,14 hodín. Žalobca tak realizoval výkon práce nie len nad rámec určeného služobného času 40 hodín týždenne (§ 85 ods.2 zákona č. č. 315/2001 Z. z.), ale zjavne aj nad rámec maximálne prípustného pracovného času 48 hodín týždenne, vyplývajúceho zo smernice 2003/88/ES. Súd preto považuje zásah do osobnostných práv žalobcu a to najmä práva na ochranu zdravia, odpočinok a rodinný život, za preukázaný. V dôsledku tohto zásahu vznikla žalobcovi škoda (ujma) a to neumožnením čerpať voľný čas v takom rozsahu, na ktorý by mal mať na základe správneho transponovania smernice nárok.

49. K námietke žalovaného, aby bol maximálny pracovný čas žalobcu počítaný v referenčných 6 mesačných obdobiach (respektíve 4 alebo 12 mesačných) súd udáva, že smernica 2003/88/ES v čl. 16 písm.b) umožňuje členským štátom ustanoviť referenčné obdobia nepresahujúce 4 mesiace, avšak na to, aby sa toto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo potrebné, aby bolo prevzaté do nášho právneho poriadku. Zo zákona č. 315/2001 Z.z. nevyplýva, že by bolo prevzaté a že by bolo možné maximálny týždenný pracovný čas dodržiavať v rámci referenčného obdobia 4 mesiace, resp. aj v dlhšom období. V tejto časti sa súd stotožňuje s právnym názorom žalobcu, ktorý poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-254/18 v zmysle ktorého: „Článok 6 písm. b), článok 16 písm. b) a článok 19 prvý odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa

začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, pokiaľ táto právna úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.“ Naša právna úprava obsiahnutá v Zákone o záchrannom a hasičskom zbore neobsahovala v rozhodnom čase (v žalovanom období) žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že nebude prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas v každom období dvoch po sebe nasledujúcich referenčných období. Ustanovenie § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času (na obdobie šiestich mesiacov), avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice, teda nejde o určenie referenčného obdobia v súvislosti s priemernou maximálnou dĺžkou týždenného pracovného času. Až na základe novely účinnej od 01.11.2024 bolo do zákona transponované referenčné obdobie 6 mesiacov.

50. K námietke žalovaného, že žalobca pri prepočte skutočne odpracovaných hodín vychádzal z fondu pracovného času, čo nie je správny ukazovateľ, nakoľko ako služobný čas sa posudzuje aj čas odpočinku, ktorý nie je služobným časom, súd udáva, že postup žalobcu považuje za správny. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. sa štátna služba vykonáva v služobnom čase. Ustanovenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. explicitne vymedzuje, ktoré časy sa posudzujú ako vykonávanie štátnej služby a patrí sem aj čas čerpania dovolenky, plateného služobného voľna, zdokonaľovacej služby podľa osobitného predpisu, účasť na rekondičnom pobyte, prehlbovanie kvalifikácie, respektíve neprítomnosť príslušníka v štátnej službe z dôvodu dočasnej neschopnosti na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, karantény atď. Ide o časy, kedy je neprítomnosť príslušníka ospravedlnená a nemusí si absenciu výkonu štátnej služby nahrádzať. Fond pracovného (služobného) času vo všeobecnosti označuje súhrn pracovného času, ktorý má zamestnanec odpracovať za určitý časový úsek, spravidla za týždeň, mesiac alebo rok. Do fondu pracovného času sa započítava aj dovolenka, čas neprítomnosti z dôvodu PN (úraz alebo choroba) a pod. Žalobca a aj súd tak pri zohľadnení odpracovaných hodín vychádzal práve z takto definovaného fondu pracovného času. Až od 01.11.2024 bol v § 97 doplnený odsek 3, ktorý upravil časy, ktoré sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času neposudzujú ako výkon štátnej služby ale ako čas odpočinku. Medzi takéto časy patrí napr. aj dovolenka, ktorú už nie je možné započítavať do priemerného pracovného času, avšak predmetom konania je obdobie od 07/2021 do 06.2024, teda ešte pred 01.11.2024, pričom právna úprava vyššie označeného zákona neobsahuje žiadne intertemporálne ustanovenia, v zmysle ktorých by bolo potrebné aplikovať právnu úpravu aj na právne vzťahy so spätnou účinnosťou. Okresný súd Nitra vo svojej rozhodovacej činnosti už viackrát prijal záver, že je potrebné vychádzať z fondu pracovného času (napr. rozsudky v konaní sp.zn. 8Cpr/3/2024, 19Cpr/3/2024). Súd preto aj v tomto prípade vychádzal z fondu pracovného času, ktorý bol uvedený vo výplatných páskach, ako aj vo výpise, ktorý predložil žalovaný (výpis z dochádzkového systému SAP). Medzi uvedenými páskami a výpisom zo SAP sú minimálne rozdiely, avšak svedčiace pre rovnaký záver o dôvodnosti žalobného návrhu.

51. Podľa názoru súdu bola splnená aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva členským štátom Európskej únie a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 Ústavy SR a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac hodín ako bol povinný v zmysle smernice, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

52. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je nárokom „sui generis“, ktorý má svoj základ v záväzkoch žalovaného voči EÚ a nie vo vnútroštátnom práve. Súd poznamenáva, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia a ani v právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje výslovná úprava, ktorá by riešila právo jednotlivcov na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej porušením únijného práva. Žalobca v konaní požadoval náhradu nemajetkovej ujmy, za účelom zmiernenia ujmy na svojich právach v dôsledku neoprávneného zásahu do svojho práva na súkromný a rodinný život a zdravie, spôsobenej porušením práva EÚ. Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-470/03, A.G.M. - COS.MET Srl, zo dňa 17.04. 2007, ktorý uviedol, že náhrada škody členskými štátmi, ktorú spôsobili jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, musí byť primeraná vzniknutej ujme. V prípade, že v tejto oblasti neexistujú ustanovenia na úrovni Spoločenstva, je na vnútroštátnom právnom poriadku každého členského štátu,

aby stanovil kritériá umožňujúce určiť rozsah náhrady, pričom tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako kritériá platné pre podobné nároky alebo žaloby na základe vnútroštátneho práva a v žiadnom prípade nemôžu byť upravené takým spôsobom, ktorý by prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval získanie náhrady škody.

53. Vzhľadom na uvedené súd v danej veci analogicky postupoval podľa ustanovení slovenského právneho poriadku, ktoré upravujú ochranu osobnostných práv a s tým spojený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostných práv. Aplikoval tak na tento prípad ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

54. Súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že bol preukázaný neoprávnený zásah do práva žalobcu, spočívajúceho v prekračovaní maximálne prípustného času (48 hodín týždenne), k čomu prichádzalo počas celého žalovaného obdobia (07-2021 až 06-2024) a v dôsledku nerešpektovania smernice 2003/88/ES vznikla žalobcovi ujma, keďže prišiel o hodiny voľného času, ktoré, vzhľadom na výkon svojho celospoločensky potrebného a nevyhnutného povolania, mohol tráviť aj inak, napríklad venovať sa svojej manželke, rozvíjať rodinné vzťahy, ako aj vzťahy s priateľmi, aktívnou, ako aj pasívnou formou relaxu, respektíve vykonávaním svojich záľub a záujmov. Treba si uvedomiť, že strata času, ktorú žalobcovi spôsobil žalovaný absenciou úplnej transpozície smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, nie je reparovateľná, pričom práve voľný čas je nepochybne veľmi cennou komoditou v živote každého človeka. Už len samotná strata voľného času sama o sebe predstavuje ujmu na strane žalobcu, pretože v rozpore so zákonom a komunitárnym právom stanoveného maximálneho limitu pracovného času 48 hodín týždenne musel žalobca za žalované obdobie stráviť navyše 316 hodín v práci, hoci ak by žalovaný konal s potrebnou mierou obozretnosti a správne transponoval smernicu EÚ do právneho poriadku SR, predišiel by vzniku ujmy na osobnostných právach všetkých príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Aj keď žalobca nemusí byť aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, nič to nemení na skutočnosti, že musí byť v stave „vyššej“ bdelosti, aby bol pripravený na okamžité a bezodkladné plnenie si svojich pracovných povinností, aby mohol včas realizovať výjazd smerujúci k odvráteniu hrozby ťažko odstrániteľných (respektíve aj nenapraviteľných) následkov. Práca príslušníka hasičského a záchranného zboru je nepochybne psychicky aj fyzicky náročná, čo si vyžaduje aj dlhšiu dobu regenerácie pracovných síl, ktorá je nevyhnutná k tomu, aby sa udržiaval v dokonalej fyzickej a psychickej kondícii. Ak je pre výkon povolania hasiča potrebná zdravotná spôsobilosť kvalifikačného stupňa „A“, ktorú si musí permanentne udržiavať, čo sa preveruje pravidelnými lekárskymi prehliadkami, je nevyhnutné, aby v čase mimo výkonu práce svoj voľný čas venoval predovšetkým svojej regenerácii formou aktívneho a pasívneho odpočinku, avšak v takom prípade mu na ostatné aktivity, vrátane času venovanému rodine a priateľom, zostáva už len zvyšný voľný čas, ktorý je ponížený práve o ten rozsah času, ktorý nad rámec maximálneho limitu 48 hodín týždenne, venuje práci. Žalobca je tak nepochybne ukrátený na svojom voľnom čase, čo sa zákonite musí prejaviť na jeho zdraví. Žalobca trpí zvýšenou únavou, nedostatkom plnohodnotného kvalitného spánku, nedostatkom času na vlastnú regeneráciu, psychohygienu ako aj relax v kruhu svojej rodiny, blízkych a priateľov. Slovenská republika ako členský štát EÚ dlhodobo nepristúpila k správnemu transponovaniu smernice 2003/88/ES tak, aby bola dostatočne chránená bezpečnosť a zdravie pracovníkov - príslušníkov hasičského a záchranného zboru a aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená článkom 6 písm. b) smernice, čím nenaplnila účel smernice, ktorým bolo zabezpečenie ochrany práv jednotlivcov.

55. Vzhľadom na preukázaný zásah do osobnostných práv žalobcu a to práva na ochranu zdravia, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na súkromie a rodinný život a s prihliadnutím na charakter nároku a trvanie zásahu by morálna satisfakcia nebola postačujúca na zmiernenie následkov vzniknutých neoprávneným zásahom. Súd bol preto toho názoru, že je daný nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods.2 OZ, pretože práve peňažná náhrada je spôsobilá odškodniť ujmu spôsobenú žalobcovi, čím sa môže zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Pokiaľ ide o výšku peňažnej náhrady súd konštatuje, že matematický výpočet nemajetkovej ujmy zo strany žalobcu, nie je možné akceptovať. Posúdenie výšky nemajetkovej ujmy je totiž výsledkom voľnej úvahy súdu, pričom súd je povinný prihliadať na kritériá stanovené zákonom, t.j. na okolnosti za ktorých k ujme došlo, závažnosť ujmy a v neposlednom rade je potrebné vykonať aj porovnanie s obdobnými prípadmi tak, aby bola zachovaná konzistentnosť rozhodovania sudcov a eliminovanie príliš veľkého rozptylu pri voľnej úvahe. Výška peňažnej satisfakcie aj keď je predmetnom voľnej úvahy súdu, musí sa opierať o celkom konkrétne okolnosti, preskúmateľné hľadiská a musí byť v súlade so zásadou proporcionality. Nebolo

by spravodlivé a v súlade so zásadou proporcionality, ak by odškodnenie obdobných nárokov v rámci rozhodovacej praxe súdov bolo výrazne rozdielne.

56. Súd v tomto prípade prihliadol na to, že žalovaný neprijal potrebné opatrenia smerujúce k správnemu a úplnému transponovaniu smernice do Zákona o HaZZ, v dôsledku čoho stav odporujúci smernici pretrvával dlhodobo, čo spôsobilo ujmu príslušníkom hasičského a záchranného zboru, ktorí sa svojich nárokov domáhajú súdnou cestou už od roku 2015. V danom prípade išlo o zásah do práva na súkromie, rodinný život, zdravie, ako aj práva na primeraný odpočinok po práci, ktorý zásah podľa vymedzenia v žalobe trval 3 roky (obdobie od 07/2021 – 06.2024). I keď ide o menej závažný zásah v porovnaní so zásahom do práv pozostalých v prípade obetí trestných činov, alebo zásahom do života, zdravia a práva na rodinný život v dôsledku usmrtenia blízkej osoby pri dopravnej nehode, poskytovaní zdravotnej starostlivosti, alebo aj v porovnaní s difamačnou kritikou, ktorá znižuje spoločenský status poškodenej osoby, nič to nemení na závere súdu priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá ale musí byť primeraná spôsobenej ujme. V tomto smere súd prihliadol na rozhodnutia súdov v konaniach, v ktorých uplatnený nárok vyplýval z rovnakého právneho stavu a porovnateľného skutkového stavu. Z rozhodnutí, na ktoré poukazoval žalobca vyplýva, že súdy priznávali žalobcom sumy od 4.000 do 7.800 eur a z rozhodnutí, na ktoré poukazoval žalovaný vyplýva, že súdy priznávali náhradu vo výške cca od 1.500 do 2.500 eur. Okresný súd Nitra v obdobných prípadoch priznáva náhradu vo výške cca 2.000 -2. 500 eur.

57. Súd na základe zohľadnenia vyššie uvedených kritérií dospel k záveru, že v danom prípade, kedy žalobca vykonáva funkciu hasiča – záchranára 14 rokov, má manželku, ktorá prechádza vážnym ochorením a vyžaduje si pomoc a podporu avšak žalobca sa jej nemôže venovať v takom rozsahu ako by bolo potrebné, pre nedostatok času sa vzdal alebo obmedzil svoje záľuby, permanentne trpí nedostatkom odpočinku, keď plnohodnotný spánok nahrádza tzv. spánkom „na jedno oko“. Všetky tieto skutočnosti majú nepochybne negatívny vplyv na zdravie, duševnú pohodu a plnohodnotný rozvoj rodinných a priateľských väzieb, preto mal súd zato, že za primeranú nemajetkovú ujmu možno považovať sumu 2.500,- eur, ktorá zodpovedá charakteru nároku, okolnostiam prípadu a nijakým spôsobom nevybočuje z náhrad nemajetkovej ujmy, ktoré boli priznané súdmi v iných obdobných prípadoch. Súd preto zaviazal žalovaného na povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu vo výške 2.500,- eur a vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

58. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej úspechu vo veci.

59. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

60. Keďže sa týmto rozhodnutím konanie končí, súd rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní celkom úspešný čo do základu nároku, aj keď nie čo do priznanej výšky nároku. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd rozlišuje čo je základné a čo sprevádzajúce Za základné sa považuje to, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté a výška ujmy je už iba nadväzujúca na priznané právo žalobcu, pričom jej výška závisí od úvahy súdu. V konaní, kedy je výška priznanej sumy závislá od úvahy súdu sa žalobca považuje za procesne úspešného, ak mu bola priznaná aspoň časť nároku, čo znamená že čo do základu bol úspešný. Súd preto úspešnému žalobcovi, ktorému bol priznaný nárok na nemajetkovú ujmu, priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % proti neúspešnému žalovanému. O výške trov rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia, pričom bude vychádzať z priznanej sumy.

**Poučenie:**



Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychád.za z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.(§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.